

LEKCJA 2

Temat: Zasady postępowania na miejscu wypadku***Formy realizacji:***

- edukacja dla bezpieczeństwa (podstawy pierwszej pomocy).

Cele szczegółowe lekcji:

- zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami działania na miejscu wypadku,
- ukształtowanie umiejętności prawidłowego wzywania pomocy,
- ukształtowanie umiejętności prawidłowej ewakuacji poszkodowanego.

Cele operacyjne:

Po zakończeniu zajęć uczeń:

- potrafi ocenić sytuację na miejscu wypadku,
- zna podstawowe etapy działania na miejscu wypadku,
- wie, co powinien zrobić, gdy jest świadkiem wypadku,
- zna sposoby zabezpieczania miejsca wypadku w typowych sytuacjach,
- potrafi wezwać odpowiednie służby ratownicze i wie, jakie informacje powinien zawierać meldunek do pogotowia ratunkowego,
- zna praktycznie chwyt Rautek'a.

Metody nauczania:

- pogadanka,
- praca w grupach,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia praktyczne.

Pomoce dydaktyczne:

- rzutnik komputerowy,
- slajdy nr 6, 1 i 3,
- fotografie i opisy niebezpiecznych sytuacji,
- karty ćwiczeń dla grup.

Formy aktywizacji uczniów:

- praca w grupach,
- ćwiczenia praktyczne.

Spis slajdów**Nr Tytuł**

6. Cztery podstawowe etapy działania

PLAN ZAJĘĆ ZE WSKAZÓWKAMI METODYCZNYMI

Lp.	Czynności	Czas
1.	Czynności wstępne - podanie tematu i celu zajęć, rozdanie materiałów dla uczniów, wybór liderów grup.	3 min
2.	Wprowadzenie - pogadanka nauczyciela wyjaśniająca podstawowe etapy działania na miejscu wypadku, czynności ratownika, zasady zabezpieczania miejsca wypadku w najczęściej występujących sytuacjach oraz zasady wzywania pomocy. Należy odwoływać się do obserwacji i doświadczeń uczniów z ich najbliższego otoczenia.	10 min
3.	Podział klasy na grupy 5-6 osobowe. Przekazanie każdej grupie fotografii miejsca wypadku lub opisu wypadku i tekstu ćwiczenia do wykonania, wyjaśnienie celu ćwiczenia i sposobu wykonania.	3 min
4.	Ćwiczenia w grupach - ocena sytuacji na miejscu wypadku, propozycja zabezpieczenia miejsca wypadku i praktyczne ćwiczenie wzywania pomocy - lider grupy składa meldunek nauczycielowi.	15 min
5.	Pokaz nauczyciela objaśniający zasady chwytu Rauteka.	2 min
6.	Ćwiczenia w parach chwytu Rauteka.	5 min
7.	Podsumowanie zajęć - wypełnianie przez uczniów karty pracy.	7 min

MATERIAŁ POMOCNICZY DLA NAUCZYCIELA

1. Ocena sytuacji i podstawowe etapy działania

Wypadki i miejsca, w których mogą się one zdarzyć, bywają bardzo różne - skaleczenie podczas prac domowych, wypadek komunikacyjny, upadek z wysokości, np. z drzewa lub drabiny, porażenie prądem elektrycznym, poparzenie -przykłady można by mnożyć. Różne też mogą być ich skutki. Pierwsza pomoc nie jest ścisłą dyscypliną naukową, gdyż każda sytuacja jest inna. Nie do uniknięcia są również błędy ludzkie i okoliczności będące poza naszą kontrolą. Istnieją jednak pewne reguły, których przestrzeganie pozwoli sprawnie działać zachowując przy tym własne bezpieczeństwo.

Należy pamiętać o czterech podstawowych etapach działania:

- przede wszystkim należy pomyśleć o własnym bezpieczeństwie (udzielanie pierwszej pomocy może być niebezpieczne dla ratownika!), a następnie o bezpieczeństwie poszkodowanego i osób postronnych tak, aby nie dopuścić do powiększenia liczby poszkodowanych,
- następnie należy sprawdzić stan poszkodowanego (bądź poszkodowanych) - przede wszystkim czynności życiowe (przytomność, oddychanie, tętno) oraz skontrolować drogi oddechowe,
- jeśli stan poszkodowanego jest poważny, należy jak najszybciej wezwać odpowiednie służby ratownicze (bezpłatne numery tel. 999 lub z telefonu komórkowego - 112),
- w oczekiwaniu na przyjazd specjalistycznych służb ratowniczych należy nadal udzielać pomocy, odpowiedniej do stanu poszkodowanych.

W sytuacji, gdy jesteśmy świadkiem wypadku, powinniśmy:

- szybko ustalić, co się stało i kiedy,
- zlokalizować zagrożenia dla siebie i dla poszkodowanego (np. w wypadku drogowym - rozstawić trójkąt ostrzegawczy, włączyć światła awaryjne, przy porażeniu prądem elektrycznym - odłączyć napięcie głównym wyłącznikiem),
- zabezpieczyć miejsce wypadku, rozpoznać liczbę poszkodowanych i ich stan,
- nie narażać się samemu na niebezpieczeństwo (założyć rękawice ochronne, nie wchodzić do pomieszczeń, gdy istnieje podejrzenie ulatniania się gazu lub braku tlenu, nie podchodzić do porażonego prądem elektrycznym bez upewnienia się, że zasilanie główne zostało wyłączone itd.).

2. Wezwanie pomocy

Jeśli jesteś świadkiem kolizji lub wypadku na drodze, a nie ma Policji, Pogotowia Ratunkowego lub Straży Pożarnej zatrzymaj się i zobacz co się stało. Jeżeli są służby profesjonalne, nie zatrzymuj się (chyba, że cię zatrzymają), nie blokuj ruchu, nie rób zbiegowiska. To bardzo przeszkadza!

Pamiętaj - często tu gdzie jest wypadek, przez ciekawość kierowców dochodzi do następnego. Jeśli nie ma służb ratowniczych, w miarę swoich umiejętności i możliwości udziel pomocy poszkodowanym.

Pamiętaj - wszystko co robisz rób tak, aby **NIE ZASZKODZIĆ!**

Kwalifikowane służby ratownicze można wezwać dzwoniąc pod jeden z poniższych numerów:

- 999 - pogotowie ratunkowe,
- 112 - ogólnopolski numer alarmowy do wszystkich służb - dostępny z telefonu komórkowego, nawet bez karty i kodu PIN.

Numery telefonów alarmowych są bezpłatne. Można dzwonić z każdego automatu bez wrzucania monet lub karty telefonicznej. Wystarczy wybrać jeden z nich - operator centrali, po przyjęciu meldunku o wypadku, może wezwać także inne potrzebne służby ratownicze. Przy często uczęszczanych drogach i autostradach znajdują się przydrożne automaty telefoniczne, z których również można wezwać pomoc. Można go wybrać także wtedy, gdy klawisze są zablokowane lub nie ma karty SIM w aparacie.

Pomoc należy wezwać po wstępnej ocenie stanu poszkodowanych. Należy zrobić to natychmiast, jeżeli:

- jest duża liczba poszkodowanych,
- dotarcie do poszkodowanego stwarza duże niebezpieczeństwo,
- wypadek stwarza dalsze niebezpieczeństwo (np. ulatnia się gaz, wycieka benzyna, wypadek zdarzył się na autostradzie itp.).

Meldunek o wypadku powinien zawierać następujące informacje:

- co się stało, kiedy i jakie są zagrożenia,
- miejsce wypadku - gdzie dokładnie służby ratownicze mają się stawić,
- kim są poszkodowani i w jakim stanie się znajdują.

W trakcie wzywania pomocy zachowaj spokój i zimną krew. Mów spokojnie i wyraźnie. Podaj swoje imię i nazwisko, powiedz skąd dzwonisz (numer telefonu, automat telefoniczny itp.). Szczególnie dzwoniąc z komórki, pamiętaj aby koniecznie podać nazwę i dokładną lokalizację miejscowości, może się bowiem zdarzyć, że zostaniesz połączony ze znacznie oddaloną miejscowością w zupełnie innym województwie. Nie rozłączaj się od razu, być może dyspozytor ma jeszcze jakieś pytania. Poczekaj na potwierdzenie zgłoszenia. Gdy wypadek zdarzył się na autostradzie lub drodze podzielonej barierkami, należy podać kierunek oraz numer najbliższego słupka kilometrowego (np. na trasie E40 Kraków – Rzeszów, 2 km od Tarnowa w kierunku Dębicy).

Mówiąc o poszkodowanych należy podać ich liczbę, określić, czy są to dzieci, dorośli czy osoby starsze, ewentualnie podać inne dodatkowe informacje. Ważne jest podanie stanu poszkodowanych. Jeżeli zaburzone są czynności życiowe - poszkodowany jest nieprzytomny, nie oddycha i nie ma tętna - wtedy na miejsce wypadku powinien przybyć zespół ratowniczy wyposażony w odpowiedni sprzęt.

Po podaniu tych informacji nie należy odkładać słuchawki telefonu, gdyż przyjmujący zgłoszenie może potrzebować jeszcze dodatkowych ważnych danych na temat zdarzenia.

Po wezwaniu pomocy należy kontynuować czynności ratownicze.

3. Bezpieczeństwo miejsca wypadku

Niezależnie od wezwania kwalifikowanej pomocy i udzielania pierwszej pomocy należy zadbać o bezpieczeństwo miejsca wypadku.

Pamiętaj, że w chwili wyjmowania rannych z samochodu, jeśli zrobisz to nieumiejętnie, możesz bardzo łatwo doprowadzić do większych urazów, np. złamania kręgosłupa szyjnego! Dlatego, jeżeli nie wiesz jak należy wyjmować rannych z samochodu, nie wydobywaj ich, chyba że musisz (*brak oddechu, pali się samochód*). Aby udzielić skutecznej pomocy po pierwsze **WYŁĄCZ ZAPŁON** w uszkodzonych samochodach oraz **ZABEZPIECZ MIEJSCE WYPADKU**, żeby Ciebie nikt nie potrącił (najechał). Wskazane również, a w przypadku pojazdów wyposażonych w poduszki powietrzne (*aby samoczynnie się nie zdetonowały*) konieczne jest odłączenie akumulatora. Ustaw trójkąt ostrzegawczy, włącz światła awaryjne, jeśli uznasz to za właściwe, poproś innych o zatrzymanie ruchu na drodze. W nocy oświetl miejsce wypadku światłami swojego samochodu. **WEZWIJ POMOC** profesjonalną i udziel **PIERWSZEJ POMOCY**. Jeśli będziesz jeszcze w stanie, zabezpiecz ślady dla Policji (*ślady hamowania, rozrzucone szkło itp.*).

Pamiętaj, że najważniejsze jest życie i zdrowie Twoje i innych.

Pamiętaj, że z chwilą gdy przystępujesz do akcji ratowniczej (*udzielania pomocy*) jeśli jesteś jedyną osobą kompetentną, możesz przejąć kierowanie akcją ratowniczą.

Bezpieczeństwo w wypadkach komunikacyjnych

W razie wypadku komunikacyjnego zawsze istnieje prawdopodobieństwo następnych kolizji, co stwarza niebezpieczeństwo nowych ofiar. Niebezpieczeństwo można ograniczyć stosując się do następujących zasad:

- jeśli jesteś zmotoryzowanym uczestnikiem ruchu, przejeżdż obok miejsca wypadku i zaparkuj pojazd w bezpiecznym miejscu,
- podejdź do pojazdów, które uczestniczyły w wypadku,
- jeżeli zauważysz pożar spróbuj ugasić go za pomocą gaśnicy lub rzucając koc na płomień.

Pamiętaj, że nie wolno polewać płonącego pojazdu wodą!

- jeżeli istnieje zagrożenie życia poszkodowanych (np. poszkodowany leży na ruchliwej drodze, autostradzie, jest mgła lub widoczność jest ograniczona w inny sposób), należy przenieść poszkodowanego w bezpieczne miejsce.

Jeżeli nie istnieje żadne bezpośrednie zagrożenie, należy zadbać, by nie było niebezpiecznych następstw wypadku w postaci wybuchu pożaru lub kolejnego wypadku drogowego. W tym celu należy:

- wyłączyć silnik pojazdu i włączyć światła awaryjne,
- umieścić trójkąt ostrzegawczy na drodze tak, by był dobrze widoczny:
 - w terenie zabudowanym - za pojazdem,
 - na drodze szybkiego ruchu - 100 metrów od miejsca wypadku, za pojazdem,
 - na autostradzie - 100 metrów od miejsca wypadku, za pojazdem,
 - na zakręcie - blisko przed zakrętem,
 - poza obszarem zabudowanym - 30-50m za pojazdem,
- zadbać, by nikt nie przesunął tej sygnalizacji,
- rozlaną benzynę lub olej natychmiast zasypać piaskiem,
- zadbać, by nikt nie palił papierosów w pobliżu uszkodzonego pojazdu, gdyż stwarza to duże niebezpieczeństwo pożaru,
- wyłączyć silniki wszystkich pojazdów, które zatrzymały się w pobliżu miejsca wypadku.

Postronna osoba może ostrzegać inne pojazdy będące w ruchu tylko wówczas, gdy nie zagraża jej niebezpieczeństwo. Bardzo pomocne są tu odblaskowe ubrania lub latarka.

W sytuacji, gdy sami jesteśmy poszkodowani w wypadku, powinniśmy:

- przy bezpośrednim zagrożeniu (pożar, zła widoczność, zagrożenie kolejnym wypadkiem) natychmiast opuścić pojazd i zapewnić bezpieczeństwo sobie oraz innym poszkodowanym,
- jeśli nie ma bezpośredniego zagrożenia należy:
 - wyłączyć silnik,
 - włączyć światła awaryjne,
 - poruszyć się ostrożnie, a w razie bólu wstrzymać ruch; szczególną uwagę zwrócić na ból w okolicy szyi i karku, a jeśli wystąpił, plecy i kark utrzymywać nieruchomo,
 - opuścić pojazd tylko wtedy, gdy ma się pewność, że nie doznało się poważniejszych obrażeń.

Bezpieczeństwo podczas pożaru

Mały płomień łatwo można ugasić stosując następujące środki:

- gaśnicę,
- mokrą ścierkę, ręcznik lub szmatę,
- wodę,
- piasek.

Gaszenie pożaru gaśnicą wymaga, aby:

- zdjąć zawleczkę bezpieczeństwa,
- skierować wąż na podstawę płomienia,
- nacisnąć przycisk i nie puszczać go,
- rozpylać środek gaśniczy do momentu ugaszenia ognia.

Mokra ścierka lub ręcznik są bardzo pomocne przy gaszeniu małego pożaru np. w kuchni. Jeśli pali się urządzenie elektryczne należy przede wszystkim wyłączyć je z kontaktu. Należy także zamknąć zawór na dopływie gazu do kuchenki. Następnie położyć wilgotną ścierkę na palący się przedmiot, aż do czasu stłumienia ognia.

W przypadku wody należy pamiętać, że jest ona doskonałym środkiem gaszącym, ale jest bezużyteczna, a nawet niebezpieczna w pewnych sytuacjach. Nie wolno nią gasić palących się urządzeń elektrycznych ani pożarów w pobliżu kontaktów lub przewodów elektrycznych oraz oleju, benzyny i gazu, ponieważ spowoduje to rozprzestrzenienie się ognia. Płonące benzynę, olej lub inne tego typu ciecze najlepiej gasi się zasypując je piaskiem. Palące się ubranie można zgasić przykrywając poszkodowanego kocem lub płachtą w celu odcięcia powietrza i zduszenia płomienia.

W przypadku dużego ognia lub zadymienia nie wolno wchodzić do płonącego pomieszczenia, a jeżeli jest się wewnątrz, należy uciekać. Trzeba przy tym przestrzegać następujących zasad:

- za każdym razem, jeśli musimy przekroczyć drzwi, trzeba sprawdzić, czy są zimne; jeśli tak - można przejść,
- zamykać za sobą drzwi, gdyż otwarte dostarczają dodatkowego powietrza wzmagającego pożar,
- nie zamykać drzwi na klucz, gdyż może inni zechcą z nich skorzystać,
- jeżeli drzwi są gorące, nie wolno ich otwierać, tylko położyć pod nie mokrą szmatę aby uniemożliwić przedostawanie się dymu do pomieszczenia. Należy próbować uciekać inną drogą i wezwać pomoc.

Bezpieczeństwo przy ulatnianiu się gazu

Jeżeli istnieje podejrzenie ulatniania się w pomieszczeniu gazu, należy zachować szczególną ostrożność i nie wchodzić do wewnątrz. Chcąc ratować znajdującą się w pomieszczeniu osobę można wejść pod warunkiem, że istnieje możliwość szybkiego przewietrzenia oraz, że zawiadomisz kogoś o swoim wejściu.

Jeżeli przy wejściu do pomieszczenia czuć gaz lub można przypuszczać obecność bezwonnego gazu, trzeba pamiętać, aby:

- nie zapalać i nie gasić lamp, nie używać żadnych urządzeń elektrycznych, również latarek kieszonkowych ani zapalek, gdyż może to spowodować wybuch,
- jeśli to możliwe, zakręcić źródło gazu,
- wezwać pogotowie gazowe i elektryczne, straż pożarną, a jeśli są poszkodowani - również pogotowie ratunkowe.

Bezpieczeństwo w wypadkach z elektrycznością

W przypadku porażenia poszkodowanego prądem elektrycznym należy w pierwszej kolejności spróbować usunąć przyczynę i uwolnić osobę porażoną od działania prądu poprzez wyłączenie napięcia właściwego obwodu elektrycznego (wyłączniki sieciowe, bezpieczniki sieciowe). Jako ostateczność należy traktować „odrywanie” osoby poszkodowanej od źródła prądu. Najbezpieczniej można to zrobić odizolowując się od gruntu stojąc na suchym, nie przewodzącym prądu materiale (wełna, drewno, guma). Oddzielać poszkodowanego można używając w tym celu drewnianego, suchego kija lub gumowej rękawicy.

1. Ewakuacja poszkodowanych

Mając do czynienia z ofiarami wypadku komunikacyjnego zawsze i przede wszystkim bierzemy pod uwagę możliwość urazu kręgosłupa. Dlatego, jeśli tylko jest to możliwe, stan poszkodowanych oceniamy bez wyjmowania ich z pojazdu. Jeśli oddech i akcja serca są zachowane, z wyjęciem ich czekamy na przyjazd karetki, ograniczając się do obserwacji, ewentualnego uspokajania i rozmowy z ofiarami, (jeśli są przytomne). Z tego samego powodu unikamy układania poszkodowanych w pozycji bocznej ustalonej. Podstawową zasadą jest niedopuszczenie do zginania lub skręcania kręgosłupa, zwłaszcza w odcinku szyjnym.

Decyzję o ewentualnej ewakuacji poszkodowanych należy podejmować jedynie wtedy, gdy bezpośrednio zagrożone jest ich życie. Chociaż podstawowa zasada mówi, by nie przenosić poszkodowanego, lecz udzielać mu pierwszej pomocy na miejscu wypadku, aż do przybycia kwalifikowanej pomocy, w sytuacji zagrożenia życia trzeba przenieść go w bezpieczne miejsce. Manewr Rauteka (zdj. nr 1 i 2) to chwyt ratowniczy stosowany w pierwszej pomocy, który służy do ewakuacji poszkodowanego w sytuacji bezpośredniego zagrożenia jego życia. Technika ta pozwala samodzielnie działającemu ratownikowi przenieść cięższą czy wyższą od niego osobę w inne miejsce.

Zdj. nr 1 i 2. Manewr Rauteka

Jego zastosowanie jest konieczne tylko w szczególnych okolicznościach i wiąże się z dużym ryzykiem, jeśli chodzi o zdrowie i życie poszkodowanego. Dlatego manewr (chwyt) Rauteka powinny wykonywać tylko osoby, które w sposób świadomy prowadzą akcję ratowniczą do czasu przybycia fachowej pomocy medycznej.

Istnieją jednak sytuacje, w których szybkie przeniesienie poszkodowanego jest konieczne w obliczu bezpośredniego zagrożenia jego życia. Dochodzi do nich zazwyczaj wówczas, gdy znajdująca się w niebezpieczeństwie osoba jest nieprzytomna lub niezdolna do samodzielnego poruszania się. Ewakuacja może okazać się niezbędna, jeśli:

- poszkodowany znajduje się w zagrażającym jego życiu otoczeniu (np. wśród toksycznych oparów albo grozi zapaleniem pojazdu lub pali się, istnieje możliwość stoczenia się),
- poszkodowany jest w ciężkim stanie (np. nie oddycha) i należy ułożyć go w miejscu, w którym można podjąć resuscytację krążeniowo-oddechową (RKO).

Zastosowanie chwytu Rauteka podczas wyciągania poszkodowanego z samochodu

Podejdź jak najbliżej siedzenia. Odchyl poszkodowanego lekko ku przodowi. Jeśli siedzi po stronie kierowcy, włóż prawą rękę za jego plecy, przełóż pod prawą pachą i chwyć nachwytem za przedramię w okolicy łokcia. Trzymaj ją bardzo mocno równolegle do podłoża. Lewą rękę przełóż pod lewą pachą poszkodowanego, jego potylicę opieraj o swoje prawe ramię, a lewą dłonią uchwycić jego przedramię bliżej dłoni lub ujmij żuchwę tak, by stabilizować szyjny odcinek kręgosłupa. Zbliź swoją klatkę piersiową jak najbardziej poszkodowanego. W przypadku poszkodowanych siedzących po stronie pasażera sytuacja jest odwrotna – lewą ręką pod lewą pachą sięga się ku prawemu przedramieniu i tak dalej. Należy zapamiętać prostą regułę: nasze dłonie wkładamy pod pachy poszkodowanego i chwytamy przedramię. Nie ma znaczenia, które wybierzemy. Niektóre źródła podają, że należy wybrać przeciwległe. W realnej sytuacji osoba udzielająca pomocy nie będzie się nad tym zastanawiać. Liczy się szybka i skuteczna ewakuacja. Następnie delikatnie unieś ewakuowaną osobę, przechyl ją w swoją stronę i wyciągnij z pojazdu. Jeśli w akcji udział bierze drugi ratownik, trzyma w tym czasie poszkodowanego za nogi.

ĆWICZENIA DLA GRUP

Polecenia:

1. Przyjrzyjcie się załączonej fotografii przedstawiającej sytuację lub przeczytajcie opis sytuacji, w jakiej może znaleźć się każdy z nas.
2. Zastanówcie się, co mogło się wydarzyć.
3. Jak zabezpieczycie miejsce wypadku?
4. Jakie informacje podacie wzywając pomoc?
5. Wnioski zapiszcie w pokazanych na następnej stronie tabelkach:

Proponowane zabezpieczenie miejsca wypadku

-
-
-
-

Informacje do meldunku o wypadku

-
-
-
-

Na zakończenie ćwiczenia lider grupy składa nauczycielowi meldunek o wypadku.

GRUPA 1

Grupa młodych ludzi w ogrodzie przy grillu. Na jednym z chłopców pali się sweter.

Fot. 2

GRUPA 2

Rowerzysta siedzący na ulicy obok uszkodzonego roweru i trzymający się za nogę, w pewnej odległości samochód, który go potrącił.

Fot. 3

GRUPA 3

Krajobraz po burzy. Na ziemi leży człowiek, nad nim zwisają zerwane przewody sieci elektrycznej. Zza zakrętu wylania się grupa małych dzieci idących ze szkoły.

GRUPA 4

Zderzenie dwóch samochodów na autostradzie.

GRUPA 5

Leżący na podłodze w mieszkaniu chłopiec ze śrubokrętem w ręce, obok włączony do kontaktu odkurzacz.

GRUPA 6

Na poboczu drogi przewrócona cysterna, obok plama rozlanej cieczy.

GRUPA 7

Na poboczu drogi przewrócona cysterna, obok plama rozlanej cieczy.

ĆWICZENIA Z ROZWIĄZANIAMI**1. Uzupełnione zdania:**

Jeżeli istnieje zagrożenie życia poszkodowanych (np. poszkodowany leży na ruchliwej drodze, autostradzie, jest mgła lub widoczność jest ograniczona w inny sposób), należy **(przenieść poszkodowanego w bezpieczne miejsce)**.

Palących się urządzeń elektrycznych ani pożarów w pobliżu kontaktów lub przewodów elektrycznych oraz oleju, benzyny i gazu nie wolno gasić **(wodą)**.

Jeżeli przy wejściu do pomieszczenia czuć gaz lub można przypuszczać obecność bezwonnego gazu, trzeba pamiętać, aby:.....**(nie zapalać i nie gasić lamp, nie używać żadnych urządzeń elektrycznych, również latarek kieszonkowych ani zapalek, gdyż może to spowodować wybuch, jeśli to możliwe zakręcić źródło gazu oraz wezwać pogotowie gazowe i elektryczne, straż pożarną, a jeśli są poszkodowani - również pogotowie ratunkowe)**.

W przypadku porażenia poszkodowanego prądem elektrycznym należy w pierwszej kolejności spróbować usunąć przyczynę i uwolnić osobę porażoną od działania prądu poprzez **(wyłączenie napięcia właściwego obwodu elektrycznego - wyłączniki sieciowe, bezpieczniki sieciowe)**.

Decyzję o ewentualnej ewakuacji poszkodowanych należy podejmować jedynie wtedy, gdy bezpośrednio zagrożone jest **(ich życie)**.

2. Rozwiązanie krzyżówki:

1. bezpłatne, 2. tlen, 3. poszkodowany, 4. piasek, 5. policja, 6. drogowe, 7. życie, 8. benzyna, 9. krew, 10. ogień, 11. silnik, 12. tętno, 13. awaryjne, 14. woda. Hasło: **BEZPIECZEŃSTWO**

KARTA PRACY UCZNIA - LEKCJA 2

Temat: Zasady postępowania na miejscu wypadku

Informacje podstawowe

Podstawowe etapy działania na miejscu wypadku:

1. przede wszystkim pomyśl o własnym bezpieczeństwie, a następnie zadbaj o bezpieczeństwo poszkodowanego i osób postronnych, tak, aby nie dopuścić do powiększenia liczby poszkodowanych.
2. sprawdź stan poszkodowanego (przytomność, oddychanie, tętno) oraz skontrolować drogi oddechowe.
3. jeśli stan poszkodowanego jest poważny, jak najszybciej wezwij odpowiednie służby ratownicze.
4. w oczekiwaniu na przyjazd specjalistycznych służb ratowniczych nadal udzielaj pomocy, odpowiedniej do stanu poszkodowanego.

Bezpłatne numery telefoniczne służb ratowniczych:

999 - pogotowie ratunkowe

112 - centrum powiadamiania wszystkich służb ratowniczych
(używany w sieci telefonów stacjonarnych)

Numery telefonów alarmowych są bezpłatne. Można dzwonić z każdego automatu bez wrzucania monet lub karty telefonicznej. Numer 112 jest numerem pogotowia używanym w całej Europie. Można go wybrać także wtedy, gdy klawisze są zablokowane lub nie ma karty SIM w aparacie.

Służby ratownicze wzywaj natychmiast, jeżeli:

- jest duża ilość poszkodowanych,
- dotarcie do poszkodowanego stwarza duże niebezpieczeństwo,
- wypadek stwarza dalsze niebezpieczeństwo (np. ulatnianie się gazu, wyciek benzyny, wypadek zdarzył się na autostradzie itp.).

Meldunek o wypadku powinien zawierać następujące informacje:

- co się stało i jakie są zagrożenia,
- miejsce wypadku - gdzie dokładnie służby ratownicze mają się stawić,
- kim są poszkodowani i w jakim stanie się znajdują.

Należy krótko powiedzieć o rodzaju zdarzenia i jakie są zagrożenia w miejscu wypadku oraz dokładnie określić miejsce wypadku.

Niezależnie od wezwania kwalifikowanej pomocy i udzielania pierwszej pomocy należy **zadbać o bezpieczeństwo miejsca wypadku**. Trzeba zatroszczyć się o to, aby **sytuacja była i pozostała bezpieczna oraz by nie było więcej poszkodowanych**.

ĆWICZENIA

1. Uzupełnij poniższe zdania:

Jeżeli istnieje zagrożenie dla życia poszkodowanych (np. poszkodowany leży na ruchliwej drodze, autostradzie, jest mgła lub widoczność jest ograniczona w inny sposób), należy

.....

.....

.....

Palących się urządzeń elektrycznych ani pożarów w pobliżu kontaktów lub przewodów elektrycznych oraz palącego się oleju, benzyny i gazu nie wolno gasić.....

Jeżeli przy wejściu do pomieszczenia czuć gaz lub można przypuszczać obecność bezwonnego gazu, trzeba pamiętać, aby:.....

.....

.....

W przypadku porażenia poszkodowanego prądem elektrycznym należy w pierwszej kolejności spróbować usunąć przyczynę i uwolnić osobę porażoną od działania prądu poprzez

.....

.....

.....

Decyzję o ewentualnej ewakuacji poszkodowanych należy podejmować jedynie wtedy, gdy bezpośrednio zagrożone jest

2. Rozwiąż krzyżówkę i odczytaj hasło:

1. telefony alarmowe są...,	9. zbyt duża utrata tego płynu z organizmu
2. konieczny do procesu	grozi śmiercią,
spalania,	10. inaczej płomień,
3. ofiara wypadku,	11. po wypadku należy wyłączyć go
4. należy nim zasypać rozlaną	w samochodzie,
benzynę,	12. bada się palcami na tętnicy szyjnej,
5. jej numer alarmowy to 997,	13. światła, które należy włączyć, gdy
6. wypadki z udziałem	uszkodzony samochód stoi na drodze,
samochodów,	14. używana do gaszenia pożarów.
7. jest zagrożone w ciężkich	
wypadkach,	
8. łatwopalna ciecz, której nie	
należy gasić wodą,	

